

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conuersione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

1. Sinarum vniuersalis notitia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

ASIATICÆ HISTORIÆ SOCIETATIS IESV.

PARS III.

LIBER PRIMVS.

SCRIPTVRVS de Imperio Sinarum, vel quondam ignoto, vel minimè credito; nunc fama celebri, sed infra meritum; stylum quoque infra verum premam, vt veris fidem certius faciam. Laus est eius Imperij eadem quæ magnarum rerum, vt laudari modestius debeant, ne suspectæ fiant affectæ commendationis, & pro sophismate Historia sit; haud secus tamen vt Geographicis leuiter adspersos nihil dimouet ab

1.
Sinarum
vniuersalis
notitia.

amplitude regionum suis spatiiis iudicanda quòd eas tabulæ in vnguem coarctent, si adiuncta de more iis scala, locorum inter se distantiam indicet; vel circum adscriptis gradibus sua regioni longitudo & latitudo respondeat; sic magnitudini Sinarum nihil opinor decesserit si eam in arctum coegero, dumtaxat, ne pauci quos illi appingam excellentiæ gradus omittantur, futuraque est necessitatio commodo hæc rerum summa, seu naturalium, seu politicarum. Nam foret imprimis alioqui, accitis subinde illarum particulis elucidanda Historia, & interpungendus truncis minutis eius cursus, quæ aptæ in corpus integrum lucem melius inuicem accipient & dabunt, quàm diuulsæ: illa deinde teneritas indolis

A

Christianæ legentium animos fouebit suauius, cum gentem attenderint fuisse tam longo ætatum decursu à Deo alienam, tametsi foret Europæ numero prope par; ingenio excellens, moribus compositissima, vsu domestico, omnique vrba consuetudine, etiam vltra modum culta, & elegans. Legum vero suarum præstanti disciplina, pro annorum vt solet vetustate, haudquaquam vacillans & mobilis, sed ab sui origine semper constans, sub imperio Regum qui vel ipsi philosopharentur, vel Consiliarios haberent Philosophos. Extant hodièque illorum nomina factis publicis consignata, quibus nihil vsquam alibi gentium venerabilius ad antiquitatem; ad veritatem religiosius; ordinatiùs ad distinctionem. Iam illa genti congenita, in æquum & rectum procliuitas, animique instinctus sequax præuix rationis, cuius Magisterio leguntur præclarissima documenta, magnorum virorum tradita monumentis qui iam tum in Sinis florebant, cum suos Græcia nondum parturisset sapientes: ad scientias quod spectat, earum regnum Sineses obtinent, apud illos imperant Literati, & in illa ingentis Monarchiæ solertissima coagmætatione, caput eminet prudentiæ sedes, nec regendi arbitria pedibus creduntur. Quantum quisque scit, tantum potest, vna illic mentis nobilitas colitur, quæ pars est nostri diuinior, ingenio emuntur à supremo ad imum gradus omnes Magistratuum, & honoris, suæ quisque studendo fortunæ faber est, & examinibus tam sinceris doctrinæ fides tam certa exigitur, vt dignus repulsam non possit metuere, nec fauorem indignus sperare: ambientem aliquid nihil fallit, nisi meriti sui indocta probatio. Gratulemur itaque huic nostro æno cui datum est gentem omni ex parte tam nobilem in Christi iura transcriptam cernere, Christumque in ea iam latè dominantem; sed inuideamus posterioribus seculis quæcumque illam spectatura sunt, tam plene Deo mancipatam vt ne palmus quidem residuus superfuturus sit dæmoni totam olim integrè occupanti. Nam cur eo vsque perductum Xauerium, & cruci portas impenetrabiles parantem recludere, beatorum nuncios in cælum vocari; nouit vnus qui mouit, & peregit Deus. Sed hoc suo discessu, voti nihilominus euasit compos, idque Deo sistens pro elementariæ tribunalis, tanquam vltimum, & hoc summè carum amoris sui partum, denique euicit, quod nunquam Sina inexorabilis annuisset. Iamque apud scriptores inualuit vt apertum in Sinas contra spem aditum Xauerio tribuant, qui ab eius beato ad Deum transitu proximè contigit; difficultates item improviso sublatas admittendi externos continenti solo; circumcuratam in illos eorum feritatem, & quod prodigio simile, suspiciones gentis mitigatas, scrupulosè sibi ab iis cauentis, exercentisque odia in illos barbara. Primi omnium pedem in Sinas iniiciunt Societatis Iesu Patres velut in hæreditatem Xauerio debitam, solique illic multos annos perstant, ferendo illa, & agendo, quibus apud cordatos maius pretium facit incipiendi asperitas, quàm felicitas, & splendor incepta promouendi; sed in Sinis maximè, si alias vsquam. Fuere si quidem more arcium

2.
In aditu Si-
nar. S Xau-
erius moritur.